

Vetepoolen och nycanadensaren

(Speciellt för S. C. T. av W. Herbert.)

NYA kolonister, som anlända till Västra Canada i våra dagar, finna många förmåner och bekvämligheter, som ej nåsade nykomlingarna för tio år sedan. Förbättrade skolor, nya vägar, bättre järnvägsförbindelser, kooperativa försäljningsmöjligheter, bättre städer, och goda förbindelser med den "yttre världen" genom radio, telefon och flygpost och dessa hava nätt en anmärkningsvärd utveckling sedan 1920. Och det är en annan anda i luften; en ny stämning i lantbrukets distrikten. Farmarna känner i dag ett oberoende och en optimism, som han ej visste av förut. Hans röst hördes ofta i parlamentet och i de provinsiella legislaturerna. Han är medveten om framsteg och förkovran och han vet att dessa kunna erhållas genom farmarnas egna förenade ansträngningar. Det finns en tydlig tendens mot högre och bättre levnadsstandard på den västcanadensiska farmen.

Bland de ting, som bidragit till denna utveckling, är intet så påtagligt som rörelsen för kooperativ marknadsförande av farmarnas produkter. Från råttor, som äro djupt färdade i de gamla länderna i Europa, har den kooperativa rörelsen nått detta nya land och har på få år växt ut i förvånande proportioner. I spetsen går den väldiga vetepoolen och i dess spår följa i stadig tillväxt kreaturs-, fisk-, frukt-, grönsaks-, mejeri- och fjäderfabriker. I varje del av prärierna och för varje varuslag hava kooperativa försäljningssystem uppstått. I varje särskilt fall ägas och kontrolleras dessa pooler av farmarna, och de hava definitivt ersatt det gamla försäljningssystemet, som gav stora förluster åt mellanhanderna, vilka ej bekämpade sig om farmarnas välfärd.

Vetepoolerna representera den största utvecklingen av Västra Canadas familj. I var och en av provinserna Manitoba, Saskatchewan och Alberta finnes en vetepool, och dessa tre provinsiella organisationer upprätthålla en central försäljningsagentur, känd som The Canadian Wheat Pool, vilken nu är den största affärsorganisationen i Canada. Dessa vetepooler kontrollera mer än femtio procent av den canadensiska veteskörden och representera mer än 140,000 producerers förenade arbete. Nära 1,700 pool-elevatorer avtecknas mot präriehorison och elva väldiga terminaler mottaga poolens vete vid Stilla Havskusten och vid De Stora Sjöarna. Den centrala försäljningsagenturen upprätthåller permanenta kontor i London, Paris och Buenos Aires tillika med viktiga filialkontor i städer i Canada och Förenta Staterna.



ett mäktigt vete fält i Västern.

la sättet, sådes farmaren sin vete enbart till mälare och spannmålsbolag, som betalade honom det pris, som rådde den dag, han önskade sälja. Register visa att 75 proc. av skörden såldes under de tre månader, som följde närmast efter skördtiden; de månader innan vetepriset på vete är lågt. Under resten av året, då priserna stego till högre nivå, sålde farmarna endast de resterande 25 proc. av skörden. Det var tydligt att farmaren sålde sitt vete med minsta möjliga förlust. Här till kom det mindre tillfredsställande bemötande som spannmålsbolagen gavo beträffande gradering, vägning, inspektion och förmedlingsavgifter. De privata spannmålsgröserna, som gjorde sina affärer genom Grain Exchange i Winnipeg, hade fullständig kontroll över försäljningen, och farmarens välfärd förbättrades helt och hållet, då veteskörden fördes ut i marknaden. Sedan vetepoolen tillkommit har en ny tid ingått för farmaren. I dag föres mer än hälften av den på Canadas prärier producerade vete ut i marknaden genom farmarnas egna

delegat och styrelsemenn, måste vara medlem av poolen och vara vetefarmare. På detta sätt är kontrollen över organisationen helt och hållet i producenternas händer. Styrelsen för den centrala försäljningsagenturen består av 12, så kallade, valda från var och en av de provinsiella vetepoolstyrelserna. En medlem i poolen levererar sitt vete vid elevatorn på platsen, således som han gjorde innan vetepoolen började sin verksamhet. Han säljer emellertid ej sin spannmål till dagsnoteringen på spannmålsbörsern i Winnipeg, som förtur var fallet. I stället erhåller han en första betalning på avräkning. Detta belopp fastställs av styrelsen för den centrala försäljningsagenturen innan skördårets början. Summan utgör vanligen en dollar per bushel, beräknad på grundval av det vete, som finnes på lager i Fort William eller Vancouver. Det av de provinsiella poolerna mottagna vete vidarebefordras till den centrala försäljningsagenturen. Denna agentur går i författning att sälja det genom sin världsomfattande organi-

På detta sätt får varje medlem i vetepoolen del av den prisstegring, som inträder under vår- och sommar-månaderna varje år. Under vart och ett av de sex åren varit i verksamhet har vetepoolen förmått skaffa sina medlemmar ett högre pris än medeltalet av de årliga priser, som verkligt betalades av de privata spannmålsbolagen i den öppna marknaden. Men bättre pris för vete är ej det enda viktiga resultatet av vetepool-systemet i Västra Canada. Producenten har nu en känsla av att någon emellertid ser efter hans intressen, och att han blir årligt och hederligt behandlad. Genom sina vetepooler hava farmarna varit i stånd att utverka viktiga reformer i lagarna om spannmålsaffärer i marknaden. The Canada Grains Act, den lag, som reglerar spannmålsaffärer, har förbättrats av parlamentet under de senaste fem åren såsom en följd av en visad yrkanden från vetepoolen till lagen i dag anses giva farmaren högsta möjliga skydd. Därtill är det en övertygelse bland vetepoolens medlemmar. Eluru det helt visst är sant att vetepriset ha fluktuerat högt avsevärt under de senaste gångna åren, föreliggas också såväl som tyda på, att om den canadensiska vetepoolen ej varit i verksamhet, skulle fluktuationerna varit ännu allvarigare och oftare förekommande, och resultatet skulle för farmaren ha varit ännu mera ödesdigert.

I överenskommelsen mellan farmaren och vetepoolen om medlemskap medger producenten att två cents per bushel må dragas av från hans betalning i ändamål att skapa en fond, vilken skall användas för uppförandet av ett elevatorsystem. Dessa avgifter från varje farmare kreditteras honom, individuellt i bolagets böcker, så att han alltid äger del i poolens elevatorsystem i proportion till de mängder spannmål, han har levererat till poolen. Genom dessa avräkningar på två cents per bushel har en fond överstigande \$30,000,000 skapats under de fem sista åren. Denna summa har använts för uppförande och inköp av elevatorer på landsbygden och vid järnvägsstationer, och i dag äro farmarna i vetepoolen det största spannmåls-elevatorsystemet i världen. Detta system omfattar över 1,600 elevatorer på prärien och elva stora terminal-elevatorer av betong, med ett magasinssystem om nära nittio miljoner bushels. Poolerna utvidga sina elevator-system varje år i avsikt att ge en pool-elevator åt varje utseppningsplats i Västra Canada. Det finns emellertid fortfarande många platser, där pool-elevatorer ännu ej uppförts eller förvärvat. För att betjina medlemmarna på dessa platser har vetepoolen ingått avtal med privata elevatorbolag, så att dessa mottaga poolvetet. Dessa bolag mottaga alltså spannmålen och göra den första betalningen för poolens räkning, varefter de vidarebefordra spannmålen till poolen. Poolen gottgör det privata bolaget den förskottade första betalningen och betalar dessutom en avgift för besväret. Interimsbetalningarna för sådant vete göras av

vetepoolen underhandlar med världen för att trygga det bästa priset på det canadensiska vete, ge de provinsiella poolerna en betjäning, som var ökad på prärierna under nära fyrtio år. Hela rörelsen är ägnad att skapa bättre levnadsvillkor och lyckligare, ljusare, barnhem i Västra Canada. Den rycker varje dag närmare större ekonomiskt och socialt oberoende för vetedlarna. Under de få år den existerat, har den ej varit utan bekymmer. Vetepool-rörelsen i Västern har bekämpats bittrare än någon politisk strid. Den anfalles var-

sat sin villighet att alltid giva sitt stöd. Då veteproducenten i Canada gynnas av välfärd, då gynnas också Canada som nation av välfärd. Detta faktum erkännes av varje vidsynt medborgare och institution. Därför föreligger också ett nationellt stöd av vetepool-rörelsen, som erkännes vara den största kraft, som verkar för skapandet av ett lyckligt och nöjt familj i Västra Canada.

Några statistiska uppgifter om vete-situationen för närvarande.

Dominion statistiska byrå har nyligen publicerat följande uttalande över den rådande situationen på vetemarknaden i Canada: Mängden av vete i Canada utgjordes den 31 mars 1930 av 228,836,626 bushels jämfört med 245,962,428 bushels vid samma tid 1929.

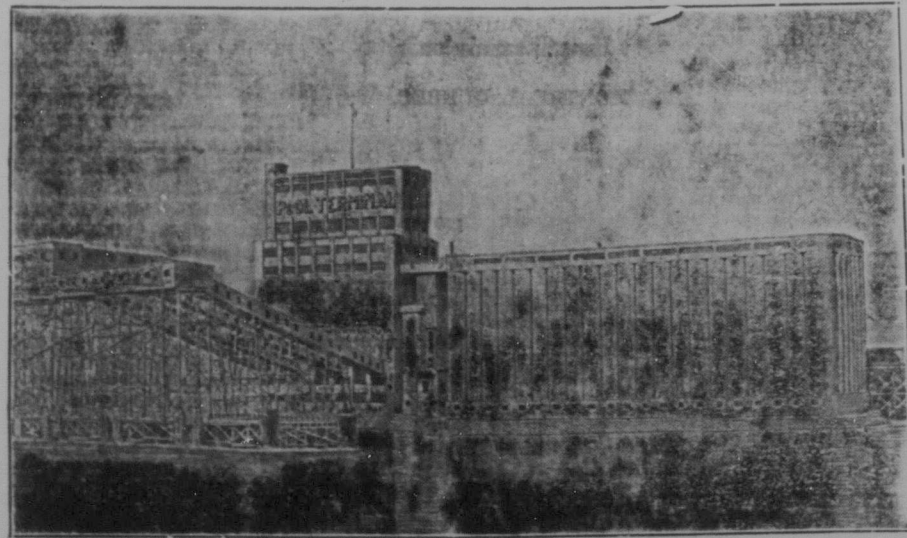
Vid slutet av mars fanns ungefär 15 procent av veteskörden fortfarande i farmarnas händer. Denna del omfattar sammanlagt 45,525,000 bushels av hela skörden, som beräknades till 299,520,000 bushels. Vid motsvarande tid förra året hade farmarna i egna händer ungefär 11 procent av totalproduktionen.

Av ett överskott på 115,000,000 bushels återstår 67,375,000 bushels för export under de återstående fyra månaderna av skördeåret.

Kring världsutställningen av vete i Regina 1932.

I exekutiva kommittén för utställningens ordnande har man nyligen invallt Canadas representant för jordbruksprodukter i Storbritannien, mr. W. A. Wilson.

Intresset för den stora utställningen är storartat i samtliga provinser och från alla håll göres mycket för att uppmuntra så många tävlande som möjligt.



Alberta poolens terminalelevator i Vancouver. Kapacitet 2 och en halv million bushels.

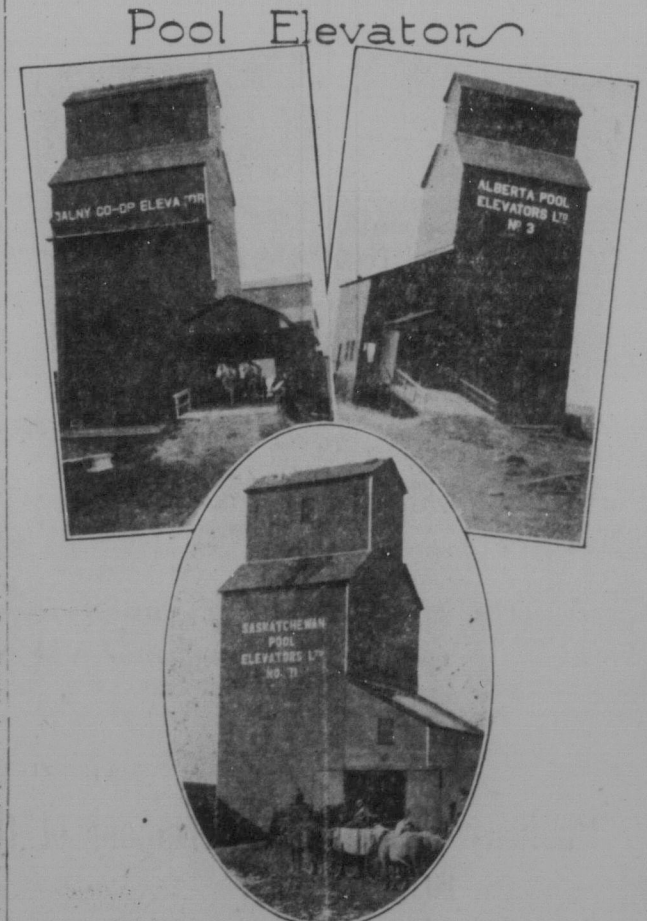
Den canadensiska vetepoolens huvudsakliga mål är att skapa ett reglerat tillförelsesystem vid försäljningen av Canadas oerhörda veteskörd. Detta betyder att poolen försöker sälja farmarens vete efterfrågan uppstår under hela året, och att ej framtränga, då vete ej är i efterfrågan. Bakom detta står önskan att till producenten giva så mycket som möjligt av veteets verkliga försäljningspris. För att uppnå detta har den canadensiska vetepoolen trätt i direkta affärsförbindelser med kvartar i alla delar av världen, och nära sju-tio procent av allt pool-vete säljes direkt till konsumenten, utan profitsökande mellanhanders hjälp. Då Canadas vete torgfördes på det gam-

bolag och varje handling, som göres i samband med försäljningen av detta vete, göres i producentens intressen. Vetepoolerna äro organiserade enligt den demokratiskt kooperativa principen. Farmaren undertecknar en förbindelse, i vilken han lovar att leverera till den provinsiella poolen allt det vete, som han ämnar sälja, och blir därigenom medlem av poolen. Varje medlem är berättigad till en röst vid valet av tjänstemän, oberoende av omfattningen av hans farm eller storleken av hans skörd. Varje provins indelas i distrikt, där lokala rådgivningar hållas. Delegater väljas för varje distrikt, och dessa delegater välja i sin tur de män, som skola utgöra styrelsen. Varje

distrikt till kontanter genom försäljningar, återbordar den centrala försäljnings-agenturen de erhållna pengarna, minus verkliga omkostnader, till de provinsiella poolerna. Dessa pooler göra ytterligare utbetalningar till sina medlemmar allt eftersom pengar inkomma. Vanligen förekomma tre utbetalningar efter den första betalningen. En göres vanligen på våren, då farmaren behöver pengar för sitt skördearbete, en andra interimsbetalning göres under sommar-månaderna och en slutlig betalning under hösten eller närhelst vete slutligen sålts. Varje medlem erhåller medeltalet av det pris, för vilket hans vete kvaliterat sålles under årets alla tolv månader.

Varje provinsiell vetepool underhåller viktiga avdelningar för upplysning och undervisning, vilka ständigt stå i förbindelse med farmarna. Tjänstemän resa i de olika landsändarna, hålla möten, taga upp nya medlemmar, undersöka klamoral och inspektera pool-elevatore och andra inrättningar. Skioptikon och filmbilder tagas för att illustrera lärdomarna från ko-operation på andra områden och i andra länder. Poolernas upplysningsdepartement hålla sina medlemmar underrättade om utvecklingen av deras organisation och meddelar vad som händer i samband med läget på vetemarknaden i Canada och i världen. Varje provinsiell pool tar genom sitt officiella organ och genom farmtidningarna och magasinerna, i Manitoba publicerar vetepoolen ett utmärkt månatligt magasin, kallat The Scoop Showel, vilket utdelas till alla poolmedlemmar i provinsen. I Saskatchewan har poolen varit vecka en speciell avdelning i The Western Producer, en förstklassig farmtidning, som utgives i Saskatchewan, och i Alberta innehåller The U. F. A. i varje nummer en avdelning för vetepoolen och utdelas till medlemmarna i provinsen. Varje pooler undervisning genom radioutstrålingar, och detta är en populär förbindelse mellan poolernas huvudkontor och medlemmarna. Poolernas upplysningsavdelningar hava också distribuerat massor av litteratur i broschyr- och cirkulärform. Eluru det mesta av denna litteratur behandlar frågor, som direkt beröra vetepool-rörelsen, hava poolerna också utgivit stora mängder av skrifter, som behandla bättre jordbruksmetoder i allmänhet. Poolerna hava särskilt intresserat sig för korn-odling, förbättrade värderingsmetoder, att intressera allmänheten för bättre utsäde, att göra farmarna förtrogna med innehållet av Canadas spannmålslag och liknande frågor. De bedriva också ett viktigt arbete bland pojkar och flickor i Västra Canada i avsikt att få dem att bättre läsa och draga fördel av de förmåner, som ligga framför dem. Vetepoolerna underhålla också bibliotek i varje provins till nytta och nöje för medlemmarna på landsbygden.

På en mångfald sätt föra vetepoolerna något nytt och bättre in i livet i de västcanadensiska jordbruks-distrikten. Medan den canadensiska



Några av de kooperativa veteodlarnas elevatorer i Västern.

Je dag av de gamla spannmålsbolagen, som hade farmarna i sina händer under ett fyrtio-tal år och gjorde stora förluster under denna tid. Men rörelsen har bakom sig stöd, sympati och uppsyn från ett otal vänner, som garanterar dess bestånd. Utom sina 140,000 farmaremedlemmar åtnjuter vetepool-rörelsen vänskap och stöd från Canadas affärsmän, regeringar, banker, järnvägar, tidningar och undervisningsanstalter. Under tiden, då den mötte sina största provningar, skyndade alla dessa till dess hjälp och hava vis-

Kommisariatet har gjort ett omfattande reklamarbete och ett stort antal affischer och pamfletter hava distribuerats till skilda delar av landet. I Ontario har man nedlagt ett aktionsvärt arbete redan och likaså i Quebec, där man har de allra bästa förhoppningar om att vinna några av de förmånligaste priserna i den stora kraftmätningen mellan jordens länder, när det gäller att producera kvalitativt, förstklassigt vete.